

PHÁP LUẬT TRONG KỶ NGUYÊN SỐ VỚI VẤN ĐỀ QUẢN TRỊ DỮ LIỆU, AN NINH VÀ QUYỀN RIÊNG TƯ

ThS. Bùi Xuân Đông
Trường Cao đẳng Miền Nam

● **TÓM TẮT:** Sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ số, trí tuệ nhân tạo và dữ liệu lớn đã tạo ra sự chuyển đổi sâu sắc trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội. Kỷ nguyên số mang lại những lợi ích to lớn, thúc đẩy quá trình tự động hóa, tối ưu hóa sản xuất và quản lý, đồng thời tạo ra môi trường thông tin rộng mở với tốc độ lan truyền chưa từng có. Nhưng cũng đặt ra những thách thức pháp lý phức tạp, đặc biệt là trong quản trị dữ liệu, an ninh mạng và bảo vệ quyền riêng tư. Bài viết này phân tích những vấn đề đặt ra đối với pháp luật trong kỷ nguyên số, làm rõ nhu cầu xây dựng khung pháp lý toàn diện, cân bằng giữa đổi mới sáng tạo và bảo vệ quyền con người, đồng thời đưa ra một số định hướng phát triển pháp luật trong bối cảnh hiện nay.

● **Từ khóa:** Pháp luật trong kỷ nguyên số; quản trị dữ liệu, an ninh mạng, quyền riêng tư,

● **ABSTRACT:** The rapid development of digital technology, artificial intelligence, and big data has driven profound transformations across all areas of social life. The digital era offers enormous benefits, promoting automation, optimizing production and management, and creating an open information environment with unprecedented speed of dissemination. However, it also raises complex legal challenges, particularly in data governance, cybersecurity, and the protection of privacy. This article analyzes the issues posed for the legal system in the digital age, clarifies the need to develop a comprehensive legal framework that balances innovation with the protection of human rights, and proposes key directions for legal development in the current context.

● **Keywords:** Law in the digital era; data governance; cybersecurity; privacy.

Ngày nhận bài: 02/9/2025 - Ngày bình duyệt: 05/11/2025 - Ngày duyệt đăng: 25/11/2025

Những năm gần đây, thế giới đang chứng kiến sự chuyển dịch mạnh mẽ sang nền kinh tế số, nơi dữ liệu trở thành tài sản cốt lõi, đóng vai trò tương đương hoặc thậm chí vượt qua giá trị của tài nguyên truyền thống. “Xã hội số” không chỉ là xu thế mà đã trở

thành trạng thái phát triển tất yếu. Công nghệ số thúc đẩy quá trình tự động hóa, tối ưu hóa sản xuất và quản lý, đồng thời tạo ra môi trường thông tin rộng mở với tốc độ lan truyền chưa từng có... Tuy nhiên, sự tăng trưởng vượt bậc đó đặt ra nhiều vấn đề pháp lý, như: tổ chức dữ liệu như thế nào

để an toàn và minh bạch? Làm sao để bảo vệ hệ thống thông tin trước các nguy cơ tấn công mạng? Làm thế nào để đảm bảo quyền riêng tư của cá nhân trong khi doanh nghiệp và chính phủ ngày càng thu thập nhiều dữ liệu? Các hệ thống pháp luật truyền thống giờ đang phải đối mặt với yêu cầu đổi mới tận gốc để theo kịp tốc độ phát triển công nghệ... Xuất phát từ bối cảnh đó, pháp luật trong kỷ nguyên số cần được hoàn thiện để quản trị dữ liệu, đảm bảo an ninh và bảo vệ quyền riêng tư, trong đó việc sửa đổi Luật An ninh mạng và triển khai thực hiện tốt Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân là các bước quan trọng.

ĐẶC ĐIỂM CỦA KỶ NGUYÊN SỐ VÀ NHỮNG TÁC ĐỘNG ĐẾN QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG PHÁP LUẬT

1. Đặc điểm của kỷ nguyên số:

Kỷ nguyên số được đặc trưng bởi tốc độ đổi mới công nghệ rất nhanh. Các lĩnh vực như điện toán đám mây, trí tuệ nhân tạo (AI), dữ liệu lớn (Big Data), blockchain, IoT... liên tục thay đổi, tạo ra những mô hình hoạt động và giao tiếp hoàn toàn mới. Chu kỳ phát triển công nghệ ngày càng ngắn khiến các chuẩn mực xã hội và kinh tế thay đổi nhanh hơn bao giờ hết.

Trong quá trình đó, dữ liệu được xem như “nhiên liệu” của nền kinh tế số. Khả năng thu thập, phân tích và khai thác dữ liệu mang lại giá trị lớn cho các tổ chức, từ doanh nghiệp, chính phủ đến cá nhân. Tuy nhiên, điều này cũng làm gia tăng rủi ro về an ninh mạng, quyền riêng tư và kiểm soát thông tin.

Mặt khác, kỷ nguyên số xóa nhòa ranh giới địa lý. Hoạt động thương mại điện tử, mạng xã hội, giao dịch xuyên biên giới diễn ra liên tục, khiến việc xác định chủ thể, thẩm quyền, địa điểm phạm vi điều chỉnh của pháp luật trở nên phức tạp hơn.

Bên cạnh đó, một số công nghệ như blockchain vận hành dựa trên tính phi tập trung, không có cơ quan trung gian kiểm

soát. Điều này làm thay đổi bản chất của các giao dịch, hợp đồng và quản lý dữ liệu, tạo ra thách thức cho các mô hình pháp lý truyền thống. Con người ngày càng phụ thuộc vào các nền tảng số trong học tập, làm việc, tiêu dùng và giao tiếp. Các mô hình kinh doanh mới (platform economy, gig economy, sharing economy) xuất hiện, kéo theo nhiều vấn đề pháp lý chưa từng có trước đây.

2. Tác động của kỷ nguyên số đến việc xây dựng pháp luật

Tốc độ thay đổi của công nghệ đòi hỏi hệ thống pháp luật phải được xây dựng theo hướng: Dễ sửa đổi; Có tính mở, khung, nguyên tắc; Giảm tối đa sự lạc hậu do công nghệ thay đổi. Trong kỷ nguyên số, tính ổn định của pháp luật phải đi kèm khả năng cập nhật liên tục.

Để thích ứng với kỷ nguyên số, Nhà nước phải xây dựng hoặc hoàn thiện pháp luật trong các lĩnh vực: An ninh mạng; Bảo vệ dữ liệu cá nhân; Giao dịch điện tử và chữ ký số; Quản lý công nghệ AI, tự động hóa; Chống tin giả và kiểm duyệt nội dung số; Thuế đối với kinh tế số. Các khung pháp lý mới phải giải quyết những vấn đề chưa từng tồn tại trong xã hội truyền thống.

Bên cạnh những lợi ích không nhỏ, Kỷ nguyên số cũng đưa đến những nguy cơ, thách thức là: Theo dõi, thu thập dữ liệu không minh bạch; Xâm phạm đời tư trên mạng; Lạm dụng thông tin cá nhân để trục lợi. Do đó, việc xây dựng pháp luật phải cân bằng giữa bảo vệ quyền riêng tư, khuyến khích đổi mới sáng tạo, đảm bảo an ninh quốc gia.

3. Yêu cầu nâng cao năng lực của cơ quan lập pháp và thực thi pháp luật:

Cơ quan xây dựng pháp luật phải hiểu sâu về công nghệ, có khả năng dự báo tác động dài hạn và hợp tác với các chuyên gia kỹ thuật và doanh nghiệp trong quá trình xây dựng và tổ chức thực thi pháp luật.

Trong khi đó, cơ quan thực thi pháp luật

phải có công cụ và kiến thức để xử lý các vấn đề thực tế đặt ra, như: Tội phạm công nghệ cao, gian lận trên không gian mạng, hành vi vi phạm pháp luật khó nhận diện.

Kỷ nguyên số mang đến cơ hội phát triển lớn nhưng cũng tạo ra nhiều rủi ro và thách thức pháp lý. Để xây dựng hệ thống pháp luật phù hợp, cần tiếp cận theo hướng *linh hoạt – thích ứng – đa ngành – hợp tác quốc tế*. Chỉ như vậy, pháp luật mới có thể vừa bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của công dân, vừa thúc đẩy đổi mới sáng tạo và phát triển kinh tế – xã hội trong bối cảnh số hóa toàn diện.

4. Xây dựng pháp luật trong kỷ nguyên số

Chuyển đổi số đang diễn ra mạnh mẽ trên toàn thế giới, tác động sâu sắc đến mọi lĩnh vực của đời sống kinh tế – xã hội. Công nghệ số không chỉ thay đổi mô hình sản xuất, kinh doanh, mà còn đặt ra yêu cầu cấp thiết đối với hệ thống pháp luật. Trong bối cảnh đó, xây dựng và hoàn thiện pháp luật để kịp thời điều chỉnh các quan hệ xã hội mới phát sinh là nhiệm vụ quan trọng nhằm đảm bảo sự phát triển bền vững, an toàn và đúng hướng của tiến trình số hóa.

Xây dựng pháp luật trong kỷ nguyên số càng cần thiết và đòi hỏi sự chuẩn mực, đáp ứng yêu cầu của thực tiễn. Bởi những lý do: (1) *Quan hệ xã hội mới xuất hiện liên tục*: Thương mại điện tử, dữ liệu lớn, tài sản số, trí tuệ nhân tạo, hợp đồng thông minh... đều tạo ra những dạng giao dịch mới mà pháp luật truyền thống chưa điều chỉnh đầy đủ. (2) *Rủi ro an ninh mạng và quyền riêng tư gia tăng*: Việc thu thập – xử lý – lưu trữ dữ liệu cá nhân đòi hỏi quy định pháp lý rõ ràng để bảo vệ người dùng và thúc đẩy niềm tin số. (3) *Tính toàn cầu hóa của môi trường số*: Hoạt động trên mạng vượt qua biên giới quốc gia, cần hoàn thiện pháp luật tương thích với chuẩn mực quốc tế. (4) *Nhu cầu xây dựng Chính phủ số, kinh tế số, xã hội số*: Môi trường pháp lý minh bạch, linh

hoạt là tiền đề để phát triển các mô hình quản trị và kinh doanh mới.

Xây dựng pháp luật trong kỷ nguyên số cần bám sát những yêu cầu mang tính thời đại. Đó là: *Tính linh hoạt và khả năng thích ứng*: Công nghệ thay đổi nhanh đòi hỏi pháp luật phải được xây dựng theo hướng mở, linh hoạt, không quá chi tiết để tránh lỗi thời; Là *đảm bảo an toàn thông tin và bảo vệ dữ liệu cá nhân* trên cơ sở thiết lập các nguyên tắc: Minh bạch trong thu thập dữ liệu, quyền kiểm soát dữ liệu của cá nhân, trách nhiệm giải trình của tổ chức xử lý dữ liệu, cơ chế xử phạt nghiêm minh khi vi phạm; Là sự *hài hòa giữa đổi mới sáng tạo và quản lý*: Pháp luật phải khuyến khích sáng tạo (AI, fintech, blockchain...) nhưng đồng thời quản lý rủi ro, tránh lạm dụng, gian lận hay tác động tiêu cực đến xã hội. Và *sự phối hợp quốc tế*: Môi trường số không biên giới, vì vậy cần học hỏi và đồng bộ với các tiêu chuẩn quốc tế như: GDPR về bảo vệ dữ liệu, UNCITRAL về giao dịch điện tử...

VẤN ĐỀ QUẢN TRỊ DỮ LIỆU, AN NINH VÀ QUYỀN RIÊNG TƯ TRONG VIỆC HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT THỜI KỲ KỶ NGUYÊN SỐ.

Trong thời kỳ chuyển đổi số, dữ liệu trở thành “tài nguyên mới”, tương đương với dầu mỏ trong kỷ nguyên công nghiệp. Công nghệ số (AI, IoT, Big Data, Blockchain...) thúc đẩy sự thu thập – chia sẻ – phân tích dữ liệu với quy mô chưa từng có. Điều này đòi hỏi pháp luật phải theo kịp nhằm bảo vệ quyền riêng tư cá nhân; bảo đảm an ninh dữ liệu, an ninh mạng; điều chỉnh các hoạt động khai thác dữ liệu của Nhà nước và doanh nghiệp và tạo môi trường pháp lý ổn định cho đổi mới sáng tạo và phát triển kinh tế số.

Để quản trị dữ liệu, quản lý an ninh mạng tốt, trước hết cần xây dựng khung pháp lý về dữ liệu: dữ liệu cá nhân, dữ liệu mở, chia sẻ dữ liệu, sở hữu dữ liệu. Bao gồm: Hoàn thiện pháp luật về an ninh mạng

và quản trị không gian mạng; Phát triển luật liên quan đến AI, thuật toán, robot và trách nhiệm pháp lý; Hoàn thiện pháp luật thương mại điện tử, tài chính số, tài sản số (tiền mã hóa, token, NFT...); Xây dựng pháp luật về định danh và xác thực điện tử để phục vụ Chính phủ số; Cải cách quy trình lập pháp theo hướng số hóa, minh bạch, lấy ý kiến rộng rãi của xã hội.

- *Vai trò và giá trị của dữ liệu:*

Dữ liệu không chỉ phản ánh hành vi người dùng mà còn là cơ sở để phát triển các hệ thống trí tuệ nhân tạo, phân tích dự đoán, cá nhân hóa dịch vụ và hỗ trợ ra quyết định. Các ngành như tài chính, y tế, giáo dục, đô thị thông minh đều vận hành dựa trên dữ liệu lớn. Do đó, quản trị dữ liệu trở thành một trong những ưu tiên hàng đầu của hệ thống pháp luật.

- *Những thách thức pháp lý trong quản trị dữ liệu:*

Thứ nhất, vấn đề minh bạch và sự đồng thuận. Nhiều tổ chức thu thập dữ liệu người dùng nhưng không cung cấp thông tin đầy đủ về mục đích, phạm vi và thời gian lưu trữ. Việc đồng ý sử dụng dữ liệu thường đi kèm các điều khoản phức tạp, khiến người dùng không thể kiểm soát thực sự dữ liệu của họ.

Thứ hai, dữ liệu xuyên biên giới. Nền kinh tế số mang tính toàn cầu khiến dữ liệu cá nhân thường được xử lý tại nhiều quốc gia khác nhau. Điều này đặt ra câu hỏi: luật pháp của quốc gia nào được áp dụng? Tiêu chuẩn bảo mật nào phải tuân theo? Việc thiếu sự hài hòa giữa các hệ thống pháp luật dẫn đến nguy cơ bất đối xứng và xung đột pháp lý.

Thứ ba, trách nhiệm pháp lý khi xảy ra vi phạm dữ liệu. Các vụ rò rỉ dữ liệu lớn cho thấy doanh nghiệp đôi khi chậm trễ thông báo hoặc không có biện pháp bảo vệ phù hợp. Trong bối cảnh dữ liệu trở thành tài sản, trách nhiệm pháp lý cần được xác định rõ ràng và nghiêm khắc hơn.

- *Yêu cầu pháp luật trong quản trị dữ liệu:*

Một khung pháp lý hoàn chỉnh về quản trị dữ liệu trong kỷ nguyên số cần bao gồm: Quy định về nguyên tắc thu thập dữ liệu hợp pháp, minh bạch và có mục đích cụ thể; Cơ chế cho phép cá nhân chủ động truy cập, chỉnh sửa, yêu cầu xóa dữ liệu của mình; Quy chuẩn về lưu trữ an toàn, mã hóa và phòng ngừa rủi ro; Quy trình thông báo vi phạm dữ liệu bắt buộc trong thời gian hợp lý; Các tiêu chuẩn về bảo vệ dữ liệu xuyên biên giới, hài hòa với chuẩn mực quốc tế.

- *An ninh mạng - Trụ cột của phát triển bền vững*

Không gian mạng ngày nay chứng kiến sự xuất hiện của nhiều hình thức tấn công tinh vi: mã độc tống tiền, tấn công từ chối dịch vụ, xâm nhập hệ thống, đánh cắp dữ liệu cá nhân hoặc dữ liệu doanh nghiệp. Nhiều cuộc tấn công có tổ chức thậm chí nhắm vào hạ tầng quan trọng của quốc gia như điện lực, viễn thông, bệnh viện. Sự đa dạng và tinh vi của tội phạm mạng đòi hỏi pháp luật phải cập nhật theo kịp tiến bộ công nghệ.

Để đảm bảo an toàn cho hệ thống thông tin, pháp luật về an ninh mạng cần chú trọng xác định rõ hệ thống thông tin quan trọng cần bảo vệ đặc biệt; Đặt ra tiêu chuẩn bắt buộc về bảo mật mạng, bao gồm mã hóa, sao lưu, phân quyền truy cập và kiểm thử an toàn thông tin; Quy định trách nhiệm của doanh nghiệp công nghệ trong cung cấp hệ thống an toàn; Xây dựng cơ chế phối hợp giữa các cơ quan nhà nước, doanh nghiệp và tổ chức quốc tế nhằm ứng phó các tình huống tấn công xuyên quốc gia.

Một trong những thách thức lớn nhất là cân bằng giữa an ninh và tự do cá nhân. Việc giám sát, thu thập thông tin để bảo vệ hệ thống có thể dẫn đến nguy cơ xâm phạm quyền riêng tư nếu không được kiểm soát bằng quy định pháp lý chặt chẽ. Ngoài ra, yêu cầu doanh nghiệp lưu trữ dữ liệu trong nước hoặc cung cấp dữ liệu cho cơ quan nhà

nước cũng cần được thực hiện minh bạch và có giới hạn rõ ràng để tránh lạm dụng.

Mặt khác, pháp luật cần thiết lập hành lang pháp lý để bảo vệ toàn diện dữ liệu, bao gồm dữ liệu cá nhân, dữ liệu tổ chức, dữ liệu hệ thống thông tin và dữ liệu trong quá trình truyền tải. Cần có các quy định cụ thể về phòng ngừa, xử lý tội phạm mạng, bảo vệ trẻ em trên không gian mạng và các cơ chế ứng cứu sự cố hiệu quả.

- Quyền riêng tư trong môi trường số

Quyền riêng tư là một trong những quyền cơ bản được ghi nhận rộng rãi trong luật quốc tế và luật quốc gia. Tuy nhiên, trong môi trường số, khái niệm quyền riêng tư trở nên phức tạp hơn vì thông tin cá nhân có thể bị thu thập, phân tích và sử dụng cho nhiều mục đích khác nhau, đôi khi ngoài sự hiểu biết của cá nhân.

Trong thực tế môi trường số đang tồn tại những nguy cơ xâm phạm quyền riêng tư, như: Theo dõi hành vi trực tuyến bằng cookie, định vị GPS hoặc phân tích hành vi; Sử dụng dữ liệu cho quảng cáo cá nhân hóa mà không có sự đồng thuận; Thu thập dữ liệu sinh trắc học (khuôn mặt, giọng nói) cho các hệ thống AI; Rò rỉ dữ liệu từ lỗ hổng bảo mật của doanh nghiệp hoặc từ hoạt động tội phạm mạng...

Để bảo vệ quyền riêng tư cá nhân trong môi trường số, vấn đề hoàn thiện pháp luật cần tập trung làm rõ quyền của cá nhân đối với dữ liệu của chính họ; Quy định về đánh giá tác động quyền riêng tư (PIA) khi triển khai công nghệ mới; Xây dựng cơ chế chế tài mạnh mẽ đối với hành vi lạm dụng hoặc tiết lộ trái phép dữ liệu; Quy định rõ ràng về xử lý dữ liệu nhạy cảm như dữ liệu sức khỏe, tài chính, sinh trắc học; Thiết lập các cơ quan giám sát độc lập để kiểm soát việc thực thi pháp luật bảo vệ dữ liệu... Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân mới được ban hành là một bước tiến quan trọng, tuy nhiên cần tiếp tục hoàn thiện các quy định liên quan đến an ninh dữ liệu và quyền riêng tư.

Để giải quyết các thách thức nêu trên, cần hoàn thiện khuôn khổ pháp lý theo các hướng sau:

1. *Ban hành luật bảo vệ dữ liệu cá nhân toàn diện*: Theo đó, cần định nghĩa rõ dữ liệu cá nhân và dữ liệu nhạy cảm; Xác định rõ quyền sở hữu, quyền kiểm soát, quyền truy cập và quyền xóa dữ liệu. Quy định quyền của chủ thể dữ liệu (quyền truy cập, quyền xóa, quyền phản đối xử lý); quy định nghĩa vụ của tổ chức thu thập và xử lý dữ liệu; Có cơ chế xử phạt mạnh đối với các vi phạm.

2. *Xây dựng khuôn khổ pháp lý về dữ liệu xuyên biên giới*: Cần thiết lập điều kiện chuyển dữ liệu ra nước ngoài; Nghĩa vụ lưu trữ dữ liệu nội địa (nếu cần thiết) và cơ chế hợp tác quốc tế về bảo vệ dữ liệu.

3. *Hoàn thiện pháp luật về an ninh mạng và an toàn thông tin*: Bắt buộc doanh nghiệp áp dụng tiêu chuẩn an ninh mạng; Quy định kiểm tra an ninh đối với nền tảng số, dịch vụ số quan trọng; Cần có cơ chế báo cáo sự cố bắt buộc.

4. *Tăng cường quy định về trách nhiệm giải trình của hệ thống AI*: Minh bạch thuật toán; Giám sát tác động (AI impact assessment); Ngăn chặn bias và xâm phạm riêng tư.

5. *Pháp luật về dữ liệu công và dữ liệu mở*: Quy định chuẩn dữ liệu; Cơ chế phủ số.

Trong kỷ nguyên số, dữ liệu vừa là động lực phát triển, vừa là nguồn rủi ro tiềm ẩn. Do đó, hoàn thiện pháp luật về quản trị dữ liệu, an ninh và quyền riêng tư là yêu cầu bắt buộc. Qua đó sẽ giúp bảo vệ quyền con người, bảo đảm chủ quyền số quốc gia; tạo môi trường pháp lý an toàn cho kinh tế số và xã hội số.

ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT TRONG KỶ NGUYÊN SỐ

Giải pháp hoàn thiện pháp luật trong kỷ nguyên số cần được triển khai đồng bộ

theo 3 hướng: (1) *Cập nhật pháp luật cho các lĩnh vực số*; (2) *Xây dựng cơ chế quản lý linh hoạt*; (3) *Tăng cường năng lực và phối hợp của cơ quan thực thi*. Theo đó, cần hoàn thiện khuôn khổ pháp lý theo các nội dung cụ thể sau:

1. *Luật bảo vệ dữ liệu cá nhân* cần định nghĩa rõ dữ liệu cá nhân và dữ liệu nhạy cảm; Quy định quyền của chủ thể dữ liệu (quyền truy cập, quyền xóa, quyền phản đối xử lý); quy định nghĩa vụ của tổ chức thu thập và xử lý dữ liệu; Có cơ chế xử phạt mạnh đối với các vi phạm. Hoàn thiện luật về bảo vệ dữ liệu cá nhân theo chuẩn quốc tế (GDPR). Quy định cụ thể về chia sẻ, luân chuyển và khai thác dữ liệu giữa các cơ quan nhà nước và doanh nghiệp.

2. *Xây dựng khuôn khổ pháp lý về dữ liệu xuyên biên giới*: Cần thiết lập điều kiện chuyển dữ liệu ra nước ngoài; Nghĩa vụ lưu trữ dữ liệu nội địa (nếu cần thiết) và cơ chế hợp tác quốc tế về bảo vệ dữ liệu.

3. *Hoàn thiện pháp luật về an ninh mạng và an toàn thông tin*: Bắt buộc doanh nghiệp áp dụng tiêu chuẩn an ninh mạng; Quy định kiểm tra an ninh đối với nền tảng số, dịch vụ số quan trọng; Cần có cơ chế báo cáo sự cố bắt buộc.

4. *Tăng cường quy định về trách nhiệm giải trình của hệ thống AI*: Minh bạch thuật toán; Giám sát tác động (AI impact assessment); Ngăn chặn bias và xâm phạm riêng tư.

5. *Pháp luật về dữ liệu công và dữ liệu mở*: Quy định chuẩn dữ liệu; Cơ chế chia

sẽ dữ liệu giữa các cơ quan nhà nước; Bảo đảm an ninh dữ liệu trong chính phủ số.

6. *Lấy con người và quyền số làm trung tâm*: Pháp luật phải bảo vệ quyền riêng tư, dữ liệu cá nhân, quyền tiếp cận thông tin, quyền được “hiện diện số”. Đảm bảo không ai bị loại trừ khỏi chuyển đổi số (digital inclusion).

7. *Xây dựng pháp luật linh hoạt, thích ứng nhanh*: Cơ chế pháp lý mở, cho phép thử nghiệm cái mới. Quy trình xây dựng luật rút ngắn, ứng dụng phân tích dữ liệu trong hoạch định chính sách.

8. *Tăng cường pháp luật về quản trị dữ liệu và an ninh mạng*: Dữ liệu trở thành tài sản chiến lược; cần luật hóa đầy đủ các vấn đề: cấp phép, lưu trữ, chia sẻ, quyền sở hữu.

9. *Hoàn thiện pháp luật về kinh tế số và thương mại điện tử*: Điều chỉnh các mô hình kinh doanh mới: Gig economy, nền tảng số, thanh toán số, kinh doanh xuyên biên giới. Bảo đảm cạnh tranh lành mạnh, chống độc quyền trong môi trường số. Tăng cường pháp luật về an ninh mạng.

10. *Phát triển pháp luật về trí tuệ nhân tạo và đạo đức số*: Xác định rõ trách nhiệm pháp lý của AI, tiêu chuẩn minh bạch thuật toán. Ngăn chặn AI xâm phạm quyền con người hoặc thao túng hành vi.

11. *Đồng bộ hóa pháp luật quốc gia với chuẩn mực quốc tế*: Kỷ nguyên số mang tính toàn cầu nên pháp luật cần phù hợp với thông lệ của OECD, EU, ASEAN về dữ liệu, thương mại số, an ninh mạng. /.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. *Luật An ninh mạng 2018*.
2. *Nghị định 13/2023/NĐ-CP về bảo vệ dữ liệu cá nhân (PDPD)*
3. *Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân 2025 (số*

91/2025/QH15)

4. Bài: *Khung pháp lý và cách các quốc gia xử lý mua/bán dữ liệu cá nhân - giúp so sánh cách quản trị dữ liệu giữa các quốc gia* (Tạp chí Pháp Lý – 10/2025)